

**Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
na terenie miasta Sieradza
za rok 2023**

Dyrektor

*Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sieradzu*

Grzegorz Delida

ZATWIERDZAM

Sieradz, marzec 2024

W związku z wejściem w życie z dniem 01 stycznia 2012 roku ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na gminę zostały nałożone następujące zadania:

1. Opracowanie i realizację 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywająca trudności wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny, oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - kosztów związanych z udzieleniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające.
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
8. Przekazywanie informacji do biura informacji gospodarczej.

Zgodnie z art. 179 ww. ustawy obowiązkiem wójta, burmistrza, prezydenta jest przedłożenie radzie gminy do 31 marca każdego roku sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań.

Zadania wynikające z ustawy realizowane były w sposób następujący:

1. Opracowanie i realizację 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny

Na terenie gminy Miasto Sieradz w 2023 roku został opracowany i wdrożony Program Wspierania Rodziny dla Miasta Sieradza na lata 2023 – 2025. Koordynatorem działań jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny

Realizując przepisy ww. ustawy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej - Dziale Pomocy Środowiskowej w 2023 roku zatrudnionych było 3 asystentów rodziny.

W 2023 roku asystenci rodziny mogli podnosić swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną prowadzona jest także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Do zadań asystentów rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Praca z rodziną jest prowadzona w miejscu jej zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia przygotowania i doświadczenia zawodowego oraz stopnia trudności wykonywanych zadań, łącznie nie mogła jednak przekroczyć 15 rodzin.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:

- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny, oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma przede wszystkim na celu pomoc rodzinom, które mają kłopoty wychowawcze oraz zmienić system opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców.

Ustawa ta wprowadza funkcję tzw. asystenta rodziny, który ma pomagać nie tylko w problemach wychowawczych, ale również w codziennych sprawach.

W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy. W pierwszej fazie pracy z rodziną koncentruje się przede wszystkim na zneutralizowaniu najbardziej palących problemów socjalnych i przywróceniu rodzinie podstawowego poczucia bezpieczeństwa. Następne działanie to pójście w kierunku rozwiązywania problemów psychologicznych i społecznych w ścisłej współpracy z instytucjami działającymi na terenie miasta. Pracownicy socjalni w swej działalności nie ograniczają się tylko do kwalifikowania rodzin do pomocy finansowej, ale zajmują się również rozwiązywaniem problemów i wzmacnianiem wydolności wychowawczej.

Przedmiotem działań jest próba odbudowania bezpiecznego środowiska rodzinnego, w którym dziecko mogłoby prawidłowo funkcjonować. Powodzenie tych działań to suma przedsięwzięć pracowników oraz gotowość i chęć do współpracy samych rodzin.

W wielu przypadkach nie ma u rodziców woli zmiany sposobu życia. Dzieje się tak szczególnie w tych rodzinach, gdzie dominującym problemem jest alkoholizm. Ten problem staje się główną przyczyną ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej.

Działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych prowadzone są we współpracy z innymi specjalistami m.in. kuratorami, pedagogami, wychowawcami, funkcjonariuszami policji, psychologami. Współpraca ma na celu stworzenie prawidłowych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej, bez konieczności umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej.

Praca z rodziną polega także na przygotowaniu jej do prawidłowego wypełniania ról społecznych odpowiednich do wieku oraz aktywizacji w celu podnoszenia kwalifikacji i podejmowania zatrudnienia. W rodzinach, gdzie pomimo podejmowanych różnorodnych działań nadal występują trudności, pracownik socjalny wnioskuje do Dyrektora MOPS o przydzielenie asystenta rodziny.

Łączna liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny w 2023 roku wynosiła 63 rodziny. Na dzień 31.12.2023 roku asystenci rodziny prowadzili pracę z 43 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w miejscu ich zamieszkania, z uwagi na fakt, że z 20 rodzinami asystenci zakończyli współpracę:

- ze względu na osiągnięcie celów z 6 rodzinami;
- ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę z 14 rodzinami;
- ze względu na brak efektów z 0 rodzinami;

- z powodu zmiany metod pracy z 0 rodzinami.

W 2023 r. z 11 rodzinami asystenci pracowali krócej niż 3 miesiące, w 22 rodzinach powyżej 3 do 12 miesięcy i w 30 rodzinach powyżej 1 roku. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 16 miesięcy.

Asystenci rodziny zgodnie z ustawą nie pracowali więcej niż z 15 rodzinami w tym samym czasie.

4. Finansowanie

- a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających;
- b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- c) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

W 2023 r. MOPS zatrudniał 3 asystentów rodziny na podstawie umowy o pracę. Wydatkowano ogółem kwotę 192 842,05 zł. Zadanie finansowane jest w całości z budżetu miasta.

Środki przeznaczone na wypłatę wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla 3 asystentów rodziny, odpis na Fundusz Świadczeń Socjalnych, wypłatę „Dodatkowego Wynagrodzenia Rocznego za 2022 rok” oraz szkolenia.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W sytuacji, gdy działania środowiskowe nie przyniosły spodziewanych efektów, konieczne było powierzenie opieki nad dziećmi innym osobom. Mając na uwadze powyższe, w 2023 r. w rodzinie zastępczej zostało umieszczonych 17 dzieci.

Koszty związane z pobytem dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej wynosiły do maja 2023 r. 785,00 zł a od czerwca 2023 r. - 899,00 zł miesięcznie. Ponadto rodzina może otrzymać jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka.

Natomiast koszt umieszczonego dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej i niezawodowej wynosił do maja 2023 r. 1.189,00 zł a od czerwca 2023 r. 1.361,00 zł miesięcznie.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia wydatków, o których mowa wyżej w wysokości:

10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
50% wydatków w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
W 2023 r. koszty związane z pobytem dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wynosiły łącznie 344 581,74 zł (w tym 46 182,40 wynagrodzenie koordynatora).

Określenie potrzeb

1. Zabezpieczenie środków na realizację zadań własnych z zakresu wspierania rodziny zawartych w art. 176 Ustawy.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny.
3. Zapewnienie zatrudnienia asystentów rodziny zgodnie ze wskazanymi potrzebami (z uwagi na fakt, że asystent rodziny w zależności od stopnia wykonywanych zadań w tym samym czasie nie może prowadzić pracy z więcej niż 15 rodzinami).
4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W 2023 roku koszt gminy związany z pobytem dzieci w rodzinie zastępczej wyniósł 344 581,74 zł. Kwota ta nie jest wystarczająca do pokrycia zobowiązań gminy na 2024 rok, z uwagi na fakt procentowej zmiany wysokości zobowiązań oraz ilość kierowanych dzieci. W roku 2023 roku ponoszono odpłatność w 10%, 30% i 50% kosztów wydatków związanych z pobytem 64 dzieci w rodzinie zastępczej.

Potrzeby w tym zakresie (tj. koszty związane z pobytem dzieci w rodzinach zastępczych) wzrastają na 2024 rok do kwoty ok. 453 000,00 zł. Jest to koszt przewidywany dla 57 dzieci. W powyższej kalkulacji wzięto pod uwagę liczbę dzieci, za które wnoszone są obecnie opłaty za pobyt w rodzinach zastępczych oraz koszty wynagrodzenia dla koordynatora.

W 2024 r. za niektóre z dzieci gmina pokrywać będzie już 30% oraz 50% kosztów wydatków związanych z pobytem dzieci w rodzinach zastępczych.

Ponadto pokryto w 2023 r. 10%, 30% i 50% kosztu pobytu 29 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na łączną kwotę 948 651,90 zł. W 2024 r. koszt pobytu w placówce opiekuńczo – wychowawczej dla kolejnych 4 dzieci wzrośnie do 30% i 2 dzieci wzrośnie do 50% odpłatności, co zwiększy wydatek do kwoty ok. 1 059 000,00 zł.